ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 14 березня 2011 року № 142»

1. Мета

Проєкт наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 14 березня 2011 року № 142» (далі – проєкт наказу) розроблено з метою посилення контролю якості надання медичної допомоги пацієнтам з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів, які потребують замісної підтримувальної терапії з використанням наркотичних засобів (далі – ЗПТ).

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

З початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України, значно збільшилась кількість пацієнтів з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів, як цивільних так і військових. Це означає, що війна в Україні спричинила сплеск психічних проблем, і хоча пряма статистика щодо опіоїдів може бути менш доступною, стрес, травми, втрати та соціальна дезорганізація значно підвищують ризики залежностей, включаючи опіоїдну, особливо серед ветеранів, внутрішньо переміщених осіб та вразливих груп населення.

Вживання психоактивних речовин несе значні ризики для громадського здоров'я. Окрім синдрому залежності та безпосередньо підвищення ризику смерті внаслідок передозувань, вживання психоактивних речовин пов'язано із підвищеним ризиком інфікування вірусу імунодефіциту людини (ВІЛ), вірусними гепатитами В та С, інфекцій, що передаються статевим шляхом, підвищеними ризиками самогубства та шкодою для інших (насильство, аварії на дорогах), іншими травмами, серцево-судинними захворюваннями, проблемами з нирками та іншими психічними розладами.

Наразі зростає кількість випадків психічних розладів внаслідок вживання стимуляторів, а також споживання стимуляторів у поєднанні з опіоїдами. Ці фактори сприяли збільшенню смертності внаслідок передозування кокаїном у три рази та в дванадцять разів для інших стимуляторів, включаючи метамфетамін, амфетамін і стимулятори, що відпускають за рецептом, за останні десять років.

У зв'язку з зростанням кількості пацієнтів, зростає кількість закладів охорони здоров'я, особливо приватної форми власності, основна діяльність яких направлена на проведення ЗПТ осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів.

У період дії введення воєнного стану видано ряд нормативних актів, які унеможливлюють Міністерству охорони здоров'я України здійснити контроль

якості надання медичної допомоги, зокрема дотримання правил надання ЗПТ. Так, пунктом 6^1 статті 21 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» передбачено, що подання повідомлень, звітів або документів, вимога про подання яких у паперовій та/або електронній формі передбачається законодавством у сфері ліцензування, здійснюється до кінця календарного року, в якому припинено або скасовано воєнний стан, але не менше трьох місяців з дня його припинення чи скасування, за весь період неподання звітності чи обов'язку подати документи або в інший встановлений законом строк. Крім того, пунктом 1 постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) в умовах воєнного стану» припинено проведення, зокрема планових заходів державного нагляду (контролю) юридичних та фізичних осіб на період воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64 «Про введення воєнного стану в Україні».

Із проведеного аналізу можна стверджувати, що діяльність закладів охорони здоров'я, які надають медичну допомогу пацієнтам з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів, є не контрольована державою, внаслідок чого є ризики зростання інфікування вірусу імунодефіциту людини (ВІЛ), вірусними гепатитами В та С, інфекцій, що передаються статевим шляхом.

Вище зазначене потребує державного контролю за якістю надання медичної допомоги пацієнтам з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів, які потребують ЗПТ.

Враховуючи викладене, норми які пропонуються внести до проєкту наказу забезпечать контроль якості надання медичної допомоги пацієнтам з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів, які потребують ЗПТ, зменшать ризики зростання інфікування вірусу імунодефіциту людини (ВІЛ), вірусними гепатитами В та С, інфекцій, що передаються статевим шляхом та громадський порядок.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом наказу пропонується внести зміни до:

Додатку до Положення про Головну акредитаційну комісію при Міністерстві охорони здоров'я України, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14 березня 2011 року № 142, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06 червня 2011 року за № 678/19416;

Критеріїв акредитації закладів охорони здоров'я, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14 березня 2011 року № 142, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 06 червня 2011 року за № 679/19417;

Стандартів державної акредитації лікувально-профілактичних закладів, затверджених наказом МОЗ України від 14 березня 2011 року № 142, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06 червня 2011 року за № 680/19418.

4. Правові аспекти

У даній сфері суспільних відносин діють такі нормативно-правові акти:

Конституція України;

Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров’я»;

постанова Кабінету Міністрів України від 15 липня 1997 року № 765 «Про затвердження Порядку акредитації закладу охорони здоров'я».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту наказу не потребує фінансування з державного та/або місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проєкт наказу потребує проведення публічних консультацій.

Проєкт наказу не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності, тому не потребує погодження з Науковим комітетом Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

Проєкт наказу потребує погодження Антимонопольним комітетом, Державною регуляторною службою України, Уповноваженим Верховної Ради України прав людини.

Проєкт наказу потребує здійснення державної реєстрації в Міністерстві юстиції України.

7. Оцінка відповідності

У проєкті наказу відсутні положення що:

стосуються зобов’язань України у сфері європейської інтеграції;

прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод; впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов’язаних з корупцією;

створюють підстави для дискримінації.

Громадська антидискримінаційна, громадська антикорупційна, громадська гендерно-правова експертизи не проводились.

8. Прогноз результатів

Реалізація проєкту наказу матиме вплив на ринкове середовище, права, та інтереси суб’єктів господарювання, які надають медичну допомогу із застосування ЗПТ.

Реалізація проєкту наказу матиме вплив на забезпечення захисту прав та інтересів пацієнтів з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів, які потребують ЗПТ.

Реалізація проєкту наказу не матиме впливу на розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці,

рівень зайнятості населення; громадське здоров’я, покращення чи погіршення стану здоров’я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

Вплив на інтереси заінтересованих сторін

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Суб’єкти господарювання	негативний	Часові витрати на підготовку документів для проходження акредитації
Держава	Позитивний	Здійснення державного контролю за якістю надання медичної допомоги пацієнтам, які потребують ЗПТ
Громадяни	Позитивний	Отримання якісної медичної допомоги із застосуванням ЗПТ

Міністр охорони
здоров’я України **Віктор ЛЯШКО**

«____» _____ 2026 р.